

ליקוטים מתורת לוי יצחק

רבי חייא בד אַתָּא מִהֵתָם לְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, קָרָא בְּאוּרִייתָא, עַד דִּהּוּוּ אַנְפוּי נְהִירִין כְּשִׁמְשָׁא ... יוֹמָא חַד, חָמָא חַד תְּלָמִיד דִּתְהוּ לְעֵי בְּאוּרִייתָא, וְאַנְפוּי מוֹרִיקָן. אָמַר, וְדָאֵי מִתְרַהֵר בְּחִטָּאָה אִיהוּ דְנָא. אַחִיד לִיה לְקַמְיָה, וְאַמְשִׁיךְ עָלֶיהָ בְּמִלִּין דְּאוּרִייתָא, עַד דְּאֵתִישֵׁב רוּחִיהָ בְּגוּיָהּ. מִן הָהוּא יוֹמָא וְלְהִלָּאָה, שְׁוֵי עַל רוּחִיהָ, דְּלֹא יִרְדָּף בְּתַר אֵינִין הִרְהוּרִין בִּישְׁוֹן, וְיִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא לְשִׁמְתָהּ.

(זהר פרשת וישב קצ, א)

רבי חייא, בְּאֲשֶׁר בָּא מִשָּׁם לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, קָרָא בְּתוֹרָה, עַד שְׁהָיוּ פָּנָיו מְאִירִים כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ ... יוֹם אֶחָד רָאָה תְּלָמִיד אֶחָד שֶׁהָיָה עוֹסֵק בְּתוֹרָה וּפְנָיו מוֹרִיקִים. אָמַר, וְדָאֵי מִתְרַהֵר בְּעֵבְרָה הוּא זֶה. אַחֵז אוֹתוֹ לְפָנָיו, וְהַמְשִׁיךְ עָלָיו דְּבַרֵי תוֹרָה עַד שֶׁהִתִּישְׁבָה רוּחוֹ בְּתוֹכוֹ. מְאוֹתוֹ הַיּוֹם וְהִלָּאָה שָׁם עַל רוּחוֹ שֶׁלֹּא יִרְדָּף אַחַר אוֹתָם הִרְהוּרִים רְעִים וְיִשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה לְשִׁמְתָהּ.

התלמיד הזה למד שלא לשמה, כגון להיות תלמיד חכם, שתורתו היא בבחינת גלות בתוך הקליפה, כמבואר בתניא¹. זהו מהרהר בחטאה - להיות תלמיד חכם, שהיא פניה שמצד הקליפה. והיו פניו מוריקות, כי הקליפה גורמת הורקת פנים², היפך פניו של רבי חייא שהאירו כשמש.

והנה, רבי חייא ותורתו הוא אור. שהרי פניו האירו כשמש, ותורתו היתה מאצילות, כי היה מבני עליה המהפכים חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא³.

אחיד ליה לקמיה - העלאה. אמשיך עליה במילין דאורייתא - המשכה. וכידוע, שבכל דבר צריך להיות העלאה והמשכה, רצוא ושוב.

והוא על דרך שתיקון עולם הזה הגשמי, עליו נאמר אף עשיתיו, אף הפסיק, הוא דוקא על ידי המשכת אור גדול מעולם האצילות, והוא פירוש 'אף', לשון ריבוי, שרומז לאצילות⁴. וכן מצינו⁵ לגבי סמיכת הרשע שבעשיה, מדור הקליפות, לחכם שבאצילות - שטעם הדבר הוא כדי שהחכם יאיר מאורו על הרשע ויתקן אותו.

המשך בעמוד לו

הערות לספר הזהר, פרשת וישב

יַעֲקֹב שְׁלִימָא דִּתְהוּ רַחִים לִיה לְיוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו, וְהָיָה יוֹדֵעַ דְּכָל אַחָיו הָיוּ סְנַאִין לִיה, אֲמַאי שְׁדַר לִיה לְגַבְיָהּ. אֲלֵא אִיהוּ לֹא חֲשִׂיד עָלֶיהוּ, דִּתְהוּ יוֹדֵעַ דְּכָלְהוּ הָיוּ זְכָאִין, וְלֹא חֲשִׂיד לֶון.

(זהר פרשת וישב קפד, א)

יַעֲקֹב הַשְּׁלָם, שֶׁהָיָה אוֹהֵב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו וְהָיָה יוֹדֵעַ שְׁכָל אַחָיו הָיוּ שׁוֹנְאִים אוֹתוֹ, לָמָּה שְׁלַח אוֹתוֹ אֲלֵיהֶם? אֲלֵא הוּא לֹא חֲשִׂד עָלֵיהֶם, שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ שְׁכָלָם הָיוּ צְדִיקִים וְלֹא חֲשִׂד אוֹתָם.

לא חשיד עליהו... ולא חשיד לון - לכאורה הוא כפל לשון. וגם - מתחילה אמר עליהו, ואחר כך נקט לון.

ויש לפרש,

לא חשיד עליהו - כששלח את יוסף אליהם, לא חשדם שיעשו לו איזה דבר, אם ששונאים אותו. ונקט עליהו, כי הרי זה קודם שבא יוסף אליהם, אם כן אם יחשדם עתה, יהיה החשד רק בבחינת מקיף עליהם, כי עדיין לא בא אליהם, ולא מכרוהו.

לא חשיד לון - כשיוסף לא שב אליו, ואחיו הביאו את כותנתו מוטבלת בדם, לא חשדם שהרגוהו או מכרוהו. ונקט לון, כי הרי זה היה כשיוסף איננו, ולא חשד אותם שעשו זה בעבר. ולכן לא נקט עליהו, בבחינת מקיף, כי הרי זה אחר המעשה.

(לקוטי לוי יצחק, פרשת וישב, עמ' קמז)

על פי ביאור אאמו"ר נמצא, שיש פלוגתא בין הזהר לבין המדרש, שלאחר המעשה חשד בהם. ויש לומר שאין זה פלוגתא במציאות, כי אם, חילוק בין בחינת החיצוניות לבחינת הפנימיות. בחיצוניות - מכירת יוסף היא מעשה בלתי רצוי, ועד שהיא "תחילת סיבת ירידת ישראל למצרים". ולכן לפי המדרש, גליא שבתורה, יש מקום לחשד. בפנימיות - מכירה זו אפשרה את גאולת מצרים, כי מאחר שכבר שלטו אחי יוסף על יוסף, שנהיה מלך מצרים, למוכרו לעבד, מכל שכן ששלטו בני ישראל על המצרים עצמם, ובזה נחלש כוחם של המצרים ויכלו להשתחרר מהם (כמבואר בזהר כאן). לכן לפי הזהר, פנימיות התורה, אין מקום לחשד.

(תורת מנחם תפארת לוי יצחק, פרשת וישב, עמ' קפד)

1 סוף פרק לט. פרק מ.
2 ראה עבודה זרה כ, ב.
3 ראה תניא סוף פרק י.
4 ראה לקוטי תורה במדבר סז, ב.
5 פרי עץ חיים שער חמץ ומצה בכונת הארבע בנים. משנת חסידים מסכת סדר ליל פסח פ"ט מ"ג-ה.